

سوال

آیا قربانی به صورت شریکی جایز است؟ چند مسلمان می‌توانند یک قربانی را به صورت اشتراکی انجام دهند؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

اشتراک در قربانی اگر حیوان مورد نظر شتر یا گاو باشد جایز است، اما گوسفند [و بز] را جایز نیست اشتراکی قربانی کرد، و تا هفت نفر می‌توانند در قربانی یک گاو یا شتر شریک شوند.

اشتراک صحابه در هدی ثابت شده به این صورت که هر هفت نفر یک شتر یا گاو را در حج و عمره قربانی می‌کردند.

مسلم (۱۳۱۸) از جابر بن عبدالله - رضی الله عنهما - روایت کرده که گفت: همراه رسول الله ﷺ در سال حدیبیه یک شتر را برای هفت نفر و یک گاو را برای هفت نفر قربانی کردیم.

و در روایتی از جابر بن عبدالله آمده که گفت: همراه با رسول الله ﷺ حج نمودیم، پس یک شتر را برای هفت نفر و یک گاو را برای هفت نفر ذبح کردیم.

و ابوداود (۲۸۰۸) از جابر بن عبدالله روایت کرده که پیامبر ﷺ فرمود: **یک گاو برای هفت نفر و یک شتر برای هفت تن [کافی] است** آلبانی در صحیح ابی‌داود آن را صحیح دانسته است.

نووی در شرح صحیح مسلم می‌گوید:

این احادیث دال بر جایز بودن اشتراک در قربانی است، و همچنین [علما] در این اتفاق کرده‌اند که اشتراک در قربانی گوسفند جایز نیست. در این احادیث آمده که یک شتر برای هفت نفر کافی است و یک گاو نیز برای هفت تن کفایت می‌کند و هر یک از این‌ها به جای هفت گوسفند است. حتی اگر شخصی که در احرام است هفت قربانی [به عنوان کفاره] به غیر از کفاره‌ی شکار در حرم، برگردن داشته باشد، برایش کافی است که برای آن یک گاو را قربانی کند.

از کمیسیون دائمی فتوا درباره‌ی قربانی اشتراکی پرسیده شد؛ پاسخ کمیسیون به این شرح است:

یک شتر و یا یک گاو برای هفت تن کافی است و فرقی نمی‌کند این هفت تن در یک خانه یا در خانه‌های گوناگون زندگی کنند و همینطور فرقی نمی‌کند که خویشاوند یکدیگر باشند یا خیر؛ زیرا پیامبر ﷺ به صحابه اجازه دادند در قربانی شتر یا گاو شریک شوند و در این باره توضیح دیگری ندادند.

فتاوی اللجنة الدائمة (۸ / ۴۰۱).

شیخ ابن عثیمین - رحمه الله - در احکام الأضحية می‌گوید:

یک گوسفند برای یک شخص [و خانواده‌اش] کافی است، و یک هفتم شتر یا گوسفند نیز به اندازه‌ی یک گوسفند کفایت می‌کند.